

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2851/2019
15.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, др Илије Зиндовића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилац Града Новог Сада, ради накнаде за експроприсано земљиште, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2315/19 од 20.06.2019. године, у седници одржаној 15.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2315/19 од 20.06.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1588/2017 од 11.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијени су приговори апсолутне и стварне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 6.716.240,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате и на име трошкова парничног поступка износ од 419.472,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2315/19 од 20.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 1588/2017 од 11.04.2019. године потврђена у целости. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14 и 87/18), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити је пак учињена битна повреда одредаба ЗПП из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом указује. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, произилази да се у Служби за катастар непокретности тужилац води као власник кат. парц. .../... КО ... површине 14 ари и 80м². Назначена парцела је настала препарцелацијом раније кат. парц. ... КО Тужилац је имао још површину у оквиру те парцеле, али је исту продао 1993. године. Према плану генералне регулације насељеног места Ветерник ("Службени лист Града Новог Сада" бр. 27/15 и 14/17) и Плану детаљне регулације простора за становање у Ветернику ("Службени гласник Града Новог Сада" бр. 26/17), између насипа и ... парцела број .../... КО ... налази се у зони породичног становања и планирана је за изградњу улице ... у ... на периферији Новог Сада. Парцела је приведена јавној намени, односно у природи представља део улице у насељеном месту, снабдевано је водом, електроенергетском и телекомуникационом мрежом. Вештачењем је утврђено да је тржишна вредност парцеле у износу од 38 евра по м², односно 4.538,00 динара по м². У току првостепеног поступка прибављен је извештај Пореске управе, а према истом извештају висина вредности назначене парцеле по м² опредељена је на износ од 3.792,76 динара.

Полазећи од тако утврђених чињеница, првостепени суд је прихватио налаз и мишљење вештака грађевинске струке, налазећи да иако се назначено земљиште води као пољопривредно на лицу места практично представља насеље и висину вредности одузетог земљишта за који није исплаћена накнада определио према налазу вештака на износ од 4.538,00 динара по м², што за укупну површину парцеле чини износ од 6.716.873,00 динара. При томе, првостепени суд је имао у виду одредби члана 58. Устава и члана 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију које гарантују право на имовину. Тужиоцу је назначено земљиште фактички одузето и за исто није добио никакву накнаду. Како право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне, то сходно томе тужиоцу и припада досуђена накнада.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је поступио другостепени суд када је потврдио првостепену одлуку.

Полазећи од одредбе чл. 18. и 58. Устава Републике Србије као и одредби члана 1-1 Протокола уз Европску конвенцију о заштити људских права, нижестепени судови су оценили да је тужбени захтев тужиоца основан јер је истом одузета предметна парцела без спроведеног поступка експропријације. Није му исплаћена никаква накнада, а према одлуци Уставног суда Уж 472/14 од 25.02.2016. године произилази да кад је ситуација са земљиштем да је актом јединице локалне самоуправе одређена као локални пут, пут другог или трећег реда или улица, од тог момента то земљиште више не може се сматрати приватним путем већ по сили закона постаје средство у јавној својини, тј. у конкретном случају у јавној својини јединице локалне самоуправе. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине експроприше ранијем власнику, односно да га изузме из поседа

ранијег корисника и да за то исплати одговарајућу накнаду. У ситуацији кад је земљиште приведено намени у складу са планом и актом и по сили закона постало јавна својина, корисник земљишта не може трпети штетне последице што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о изузимању земљишта из поседа, које би било основ за исплату накнаде за изузето земљиште.

Чињеница је да се спорно земљиште у Служби за катастар непокретности води на име тужиоца, а фактички на лицу места исто је одузето и преко њега је изграђена улица. Никаква накнада тужиоцу није исплаћена за одузету парцелу, па су нижестепени судови правилно применили одредбе чл. 18. и 58. Устава Републике Србије као и члана 1. протокола 1 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода. У конкретном случају изостала је одлука надлежног органа којом би био утврђен јавни интерес за експропријацију, али корисник земљишта не може трпети штетне последице што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о изузимању земљишта из поседа које би било основ за исплату накнаде за изузето земљиште. На овакав начин тужиоцу је повређено право на имовину и исти сходно цитираним прописима има право на накнаду за одузету имовину. Правилно је определена висина износа која је утврђена путем вештачења.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да се закључак и одлука нижестепених судова заснива на правилној оцени утврђених чињеница а навод да доношењем планских аката (а што је обавеза утврђена Законом о планирању и изградњи) није извршена фактичка експропријација не може се прихватити као чињеница од значаја за доношење другачије одлуке. Евидентно је да је фактички земљиште приведено намени, па корисник земљишта не може трпети штетне последице што надлежни орган није спровео управни поступак јер није донео решење о изузимању земљишта из поседа које би било основ за исплату накнаде за изузето земљиште. Тужени наводи низ ставки о којима сматра да је требало да се поступи како би се утврдиле чињенице које би биле од значаја за доношење другачије одлуке, али како из садржине тих ревизијских навода произилази да се истима напада непотпуно утврђено чињенично стање, то су исти неосновани јер се ревизија по том основу сходно члану 407. став 2. ЗПП не може изјавити.

Из напред изнетих разлога применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић